

#metoo:

Krever tiltak mot seksuell trakassering

Illustrasjon: Clara Dougovec.

Foto: Håvard Berge / CC.

Regjeringas pensjonsforslag:

Kvinner taper mest

Foto: André Løvgren.

EUs energiunion:

– Tilslutning betyr at vi mister suverenitet over norsk energipolitikk

LEDER:

“Å jobbe ufrivillig deltid er en stor frihetsberøvelse. Det gjør at man ikke kan planlegge framtida si.” **MARIE SNEVE, NESTLEDER I RØDT**

HALVE HIMMELEN ER VÅR:

“Uansett hvordan du måler vil du finne at ulikelønn er et stort problem.” **SEHER AYDAR, STORTINGSVARA**

**Marie Sneve
Martinussen**
marie@roedt.no
Nestleder i Rødt

Kalkulator-hverdag

LEDER

Man må være god i matte for å jobbe i helsesektoren. For å regne ut riktige medisindoser, blodtrykk og temperaturkurver. Men også for å skjønne hvordan hverdagen skal gå opp. Når man har 34,1 % fast stilling, hvor mange ekstravakter må man ta for å ha råd til utgiftene neste måned? Og hvor mye må man spare denne måneden i tilfelle det ikke er ekstravakter å få neste måned? Og hvordan blir det egentlig med ferie, omsorgspermisjon eller sykelønn hvis man er for syk til å ta ei ekstravakt men ikke da din faste vakt var?

Sånn er hverdagen til alt for mange kvinner. En hverdag hvor man må gå rundt med kalkulator i lomma, bekymre seg for lønningsdagen og alltid være klar for å gå på jobb. Å jobbe ufrivillig deltid, eller å være «undersysselsatt» som det statistiske begrepet er, er en stor frihetsberøvelse. Det gjør at man ikke kan planlegge framtida si, være trygg på inntekta si eller tørre å si ifra om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

Det er en grunn til at hjelpepleiere i små brøkstillinger ikke har lagd sitt eget #metoo-opprop. Når sjefen bestemmer om du får ekstravakta du trenger har du ikke råd til å være til bry. Og dette gjelder i hovedsak kvinner. Hele 72 % av de som jobber ufrivillig deltid er kvinner, og helse- og omsorgssektoren er på mange måter både verst og best.

Verst fordi så mange stillinger utlyses i deltid, noe Klassekampen nylig presenterte i en gjennomgang av stillingsutlysninger på finn.no. 72 % av jobbene som helsefagarbeider var deltid i 2017, 52 % for sykepleiere. Best fordi denne sektoren er det faktisk mulig å rydde opp i ganske raskt. Det er offentlige stillinger, hovedsakelig i kommunene og sykehusene, hvor politikere kan stilles til ansvar. Og ansvar er akkurat det Rødts varaordfører i Bodø, Synne Bjørnbæk, har tatt. I et intervju litt lengre bak i denne avisa kan du lese om hvordan hun har fått flertall for arbeid med heltid i Bodø kommune.

Med ei mørkeblå regjering, er det politikere som Synne vi trenger flere av. Politikere som lar 8.mars-parolene bli mer enn paroler og slagord, og finner helt konkrete måter å få til reell politisk endring. Endringer som så klart blir lettere med et rødt regjeringsflertall, men som likevel er mulig å gjennomføre i røde kommuner i dag. Jeg håper vi kan bruke 8.mars-engasjementet til å vise hva vi kan få til, hvis feminister får makt. Når vi kan bekjempe ufrivillig deltid i Bodø i dag, betyr det at vi kan gjøre det i mange flere kommuner etter valget i 2019. Med nye, røde og feministiske flertall landet rundt. Derfor er 8.mars for meg et startskudd på den feministiske valgkampen, og jeg gleder meg.

Rødt ★ Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50

Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)
Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt
Dronningengs gate 22
0154 Oslo

Slår tilbake mot trakassering

Fra opprør til handling: Rødt vil følge opp #metoo med politiske tiltak. Illustrasjon: Clara Doupovec.

KVINNEKAMP

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

– Rødt tar kvinners historier på alvor. Vi må følge opp #metoo med politiske tiltak, sier Seher Aydar, politisk rådgiver i Rødt og 1. vara til Stortinget.

Aydar påpeker at Rødt lenge har jobbet politisk mot seksuell trakassering, også før #metoo-kampanjen raste gjennom den offentlige debatten. Hun understreker at det trengs konkrete grep.

– #metoo er politisk. Bevegelsen, som har blitt skapt av kvinner som har delt historiene sine om seksuell trakassering, har bidratt til å vise hvilket omfang dette har. Da er det vårt ansvar å følge opp med politiske tiltak, sier Aydar.

– Seksuell trakassering er et samfunnsproblem. Det er ikke noe som kvinner bare skal finne seg i. Det kan ramme hvem som helst og overalt i samfunnet. Tiltakene må stå i forhold til dette. Stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes fremmet nylig et representantforslag med sju tiltak mot seksuell trakassering. Seher Aydar påpeker at det trengs tiltak på flere ulike nivå:

– Seksuell trakassering springer ut av et skjevt maktforhold mellom kvinner og menn. Historiene som kommer fram gjennom #metoo viser enorme maktulikheter, både mellom kjønn og når det gjelder hvem som kan bestemme over andre på en arbeidsplass. Derfor trenger vi kunnskap om og undervisning i grensesetting og kjønnsroller, og vi må håndheve loven bedre i saker som gjelder seksuell trakassering og voldtekt.

Stiller svakere som ekstrahjelp

FAFO-rapporten Seksuell trakassering i arbeidslivet fra 2017 viser at én av fem ansatte i hotell- og restaurantbransjen og helse- og omsorgssektoren blir seksuelt trakassert på jobb.

– Dette er bransjer preget av deltid, og en stor del av de som jobber der er kvinner. Det er

også bransjer med mye midlertidighet, som gir usikkerhet. En usikker posisjon på jobb gjør deg mer utsatt for seksuell trakassering, sier Aydar.

Hun mener at flere usikre og midlertidige jobber er en gavepakke til de som vil trakassere sine ansatte eller kolleger ustraffa:

– Hvis du jobber som ekstrahjelp eller vikar, eller hvis du er innleid, har du en posisjon på arbeidsplassen som er svakere enn hvis du hadde fast stilling. Se for deg, da, at det er sjefen din som har trakassert deg, og som slutter å gi deg vakter om du sier fra. Du kan miste inntekten din. Derfor er det viktig med skikkelige arbeidskontrakter for å bekjempe alle typer trakassering.

Aydar og Rødt ser også arbeidet med HMS (helse, miljø og sikkerhet) som en mulig kanal for å gjøre noe med seksuell trakassering på arbeidsplassen.

– Vi i Rødt vil at innsatsen mot seksuell trakassering skal styrkes i HMS-arbeidet, både gjennom arbeidsmiljøloven og i forskrifter. Dette må være en del av opplæringa for verneombud og ledere, slik at det organiserte arbeidslivet kan ta bedre tak i problemet.

Trenger en samtykkelov

Denne våren har Rødt en kampanje for å styrke kvinners rettssikkerhet, med aksjonsdag over hele landet 3. mars. Marielle Leraand, leder for Kvinnepolitisk utvalg i partiet, mener at Norge fortsatt har en lang vei å gå på dette området.

– Her vil jeg særlig fremheve kvinner som blir voldtatt. Det er stor avstand mellom hvor mange voldtekter som begås, hvor mange kvinner som anmelder og hvor mange av de som voldtar som faktisk blir dømt. Hovedoppgaven her blir å endre lovverket slik at kvinner opplever å ha et reelt rettsvern. Vi trenger en samtykkelov, understreker Leraand.

– I dag har vi rettssaker hvor menn som til og med har voldtatt neddopa og bevisstløse kvinner slipper straff dersom retten finner det sannsynlig at hun på et eller annet tidspunkt har uttrykt at

hun ønsker sex. Dette må det bli slutt på! Og da trengs en tydeliggjøring i lovverket for å hindre frifinnelse i slike saker.

På Stortinget foreslår Rødt også at Likestillings- og diskrimineringsnemnda skal få oppgaven med å behandle saker om seksuell trakassering. Leraand mener det kan styrke rettssikkerheten for de som i praksis ikke kan ta en sak til retten.

– Fordelen med å gi nemnda denne rollen er at de sitter på en egna kompetanse til å håndtere disse sakene. Dersom det skal være opp til domstolene å avgjøre disse sakene, så er sjansen stor for at det blir store klasseforskjeller i hvem som kommer til å anmelde og føre en sak for retten. Det er lettere å gjøre dersom man har en høyere, gjerne godt betalt, stilling, enn dersom man er en stuepike, for å si det sånn.

Lavere terskel med nemndbehandling

NHOs direktør for arbeidsliv, Nina Melsom, har advart mot å overføre håndhevingen av trakasseringssaker til nemnda. I følge NTB begrunner hun dette med at domstolene er bedre rigget for en god håndtering av sakene, og at det vil bli opplevd som «utrolig belastende for den enkelte eller bedriften» når nemnda ilegger erstatning eller oppreisning.

– Å skape et lavterskeltilbud for å melde inn saker om seksuell trakassering, slik nemnda vil kunne tilby, er et gode for den jevne arbeidstaker. Med all sannsynlighet vil det føre til flere slike saker enn dersom hver enkelt må ta saken sin gjennom en domstol. Og etter #metoo-kampanjen i offentligheten er en seksuell trakasseringsskilt kultur heldigvis blitt meget dårlig reklame for bedriften, sier Marielle Leraand fra Rødt.

I stedet for å overføre saker om seksuell trakassering til nemnda, foreslår NHO forenklet rettergang for domstolen og fri rettshjelp i slike saker. Leraand er skeptisk til denne tilnærmingen.

– Spørsmålet er igjen hvem som vil benytte seg av det. Er det stuepiken på Scandic, eller er det en kvinnelig mellomleder ansatt i staten? Det

Følger opp: Seksuell trakassering er et samfunnsproblem, mener Seher Aydar. Foto: Einar Aslaksen.

Rettssikkerhet: Marielle Leraand leder Kvinnepolitisk utvalg i Rødt. Foto: André Løyning.

nemnda har mulighet til å gjøre, som en domstol ikke kan gjøre, er å kreve jevnlig rapporter fra alle bedrifter i landet om hvordan stoda er og hva som gjøres for å forebygge seksuell trakassering på arbeidsplassen. En slik instruks til bedrifter, samt folkeopplysning blant arbeidstakere om hvilke rettigheter de har, kunne være med på å skape et trygt og kvinnevennlig arbeidsmiljø i flere bransjer enn i dag. Dette er sjølsagt stikk i strid med det som NHO ønsker seg – det vil pålegge bedrifter et visst ekstraarbeid, og det koster sjølsagt penger. Å individualisere problematikken er billigere for det private næringslivet. Da kan den enkelte arbeidstaker føre sin sak, med gratis advokat betalt av staten, og bedriftene slipper å bruke penger på tiltak som fremmer alle ansattes arbeidsmiljø.

RØDT Norge RUNDT

NORDLAND:

Ønsker åpenhet om trakassering

Fylkestingsrepresentant for Rødt i Nordland og lege, Ingeborg Steinholt tar til orde for mer åpenhet rundt seksuell trakassering i politikken.

– Jeg har ikke opplevd noe i helsevesenet, men det er mulig det er annerledes på større sykehus. I politikken har jeg opplevd mye sånt. Noe av utfordringen er at vi damer snakker for lite om dette, for jeg tror ikke det er bare unge kvinner dette gjelder, sier Steinholt til Brønnøysund avis.

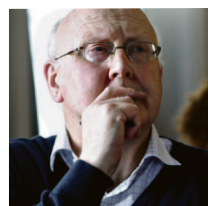

VESTFOLD:

Bekymret for hjemmetjenesten

Kommunestyrerepresentant Alf Henriksen er bekymret over økt press og sykepleiere som jobber etter veldig stramme tidsskjemaer i hjemmetjenesten i Horten.

– Kommunen bør se på om de kan ansette flere sykepleiere og gi dem bedre lønnsforhold. Selv om kommunen er i en økonomisk vanskelig situasjon, skal det grunnleggende fungere, og det er bestemt at hjelpen skal skje i hjemmet, sier Henriksen til Gjengangeren.

HORDALAND:

Vil ikke dekke VM-underskudd

Det store flertallet av bergenspolitikere vil ikke at kommunen skal punge ut for underskuddet etter sykkel-VM, slik Henning Warloe (H) foreslår.

– Det er uaktuelt å ta penger fra det som faktisk er viktig kommunale oppgaver for å dekke denne skandalen, sier bystyrerepresentant Torstein Dahle til Bergensavisen.

OSLO:

Vil forby bemanningsbyråer

Nesten åtte av ti nye jobber på byggeplasser blir utlyst av bemanningsbyråene.

– Når faste ansatte erstattes av innleide fra bemanningsbyråer, gir det usikre arbeidsforhold og mindre fagopplæring, og det skaper grobunn for sosial dumping. Dette må stanses før det er for sent, sier Rødt-leder Bjørnar Moxnes til Dagsavisen.

HALVE HIMMELEN ER VÅR

Seher Aydar er vararepresentant for Rødt på Stortinget og kvinneaktivist. Hun skriver om feminisme i Rødt Nytt.

Likelønn er mulig

På selveste kvinnedagen 8. mars i fjor annonserte Islands likestillings- og sosialminister Thorsteinn Viglundsson Islands nye lov om likelønn. Loven pålegger bedriftene å dokumentere at de praktiserer likelønn. Bevisbyrden er altså lagt på arbeidsgiver. Modellen ble grundig testet før den ble vedtatt som lov.

Her hjemme er det fortsatt stor forskjell mellom menn og kvinners lønn. Flere kvinner enn menn har høyere utdanning, men likevel taper kvinner på arbeidsmarkedet. De kvinneledende yrkene har lavere status og lønnes veldig mye lavere enn mannsdominerte yrker med like lang utdanning. Ifølge tall fra SSB utgjør norske kvinners gjennomsnittlige månedslønn 87,6 % av menns gjennomsnittlige månedslønn. Men også andre indikatorer viser store forskjeller når det kommer til lønnsvilkår. For eksempel jobber 35 % av norske kvinner deltid, mot 14 % av mennene. Kvinners bruttoinntekt er kun 67 % av menns. Uansett hvordan du måler vil du finne at ulikelønn er et stort problem i et av verdens mest likestilte land.

Ved siden av kvinner ser vi at minoriteter stiller svakere i arbeidslivet. Deltidsarbeid og midlertidige ansettelser er mer utbredt blant innvandrere. Spørsmålet om likelønn handler også om i hvor stor grad vi godtar splittelse av arbeiderklassen og om prisen på arbeidskrafta. Det handler også om makt, avmakt og fordeling. Økonomisk selvstendighet er en viktig forutsetning for kvinnefrigjøring.

Selv om fagbevegelsen må spille en nøkkelrolle, trengs det en samfunnsdugnad for å løse utfordringene vi står overfor. Rødt arbeider for en egen likelønnsrett, utenfor rammen i tariffoppgjøret, for å heve kvinners lønn og for å utjevne lønnsulikhetene. Vi støtter Likelønnskommisjonens anbefaling om å gjennomføre et lønnsloft for utvalgte kvinneledende yrker i offentlig sektor ved å bevilge tre milliarder kroner over statsbudsjettet. Ikke minst jobber vi for å rette på skjevheter i arbeidslivet gjennom tiltak som lovfesta rett til heltid, og seks timers normalarbeidsdag.

Da den islandske likestillings- og sosialministeren ble spurt om ikke lovpålagt likelønn er vel radikalt svarte han forfriskende tydelig: «Det er et radikalt grep, men på samme tid så er det helt utålelig situasjon å være i. Forskjellen i inntekt mellom islandske menn og kvinner ligger på 20 %. Om du tar vekk selvforklaringsfaktorer som familieforpliktelser og fravær fra jobb, har vi et uforklart lønnsgap på 7,8 % i privat sektor og sju prosent i offentlig sektor. Som følge av dette får man et gap i pensjon på 30 %. Dette må vi håndtere. Kvinner betaler for denne urettferdigheten hele arbeidslivet igjennom. Det er vår plikt å gjøre noe med dette». Viglundsson er ingen sosialist. Han er faktisk tidligere leder av Islands NHO. Men han har forstått noe viktig: at for å rykke opp rotfestet urettferdighet må man våge å tenke store tanker og bruke radikale grep.

Vil bevare solidarisk pensjon

Kroner og øre: Dei fleste i offentlig sektor tape på endringa risikerer å tape på regjeringas pensjonsforslag. Foto: Stig Morten Waage/CC.

PENSJON

Magne Hagesæter magne@roedt.no

Regjeringa foreslår å endre prinsippa for offentlig tenestepensjon. – Dei vil presse folk til å jobbe lengst mogleg, uavhengig av om helsa held, seier Jorunn Folkvord, aktivist i Forsvar offentlig pensjon.

Kva går regjeringas forslag til offentlig tenestepensjon ut på?

– Regjeringa sitt forslag går ut på at offentlig tenestepensjon skal endrast på same måten som alderspensjonen i folketrygda har blitt endra. Dei få som klarar å jobbe lenge etter fylt 67 år, vil få enormt gode pensjonar. Mange opp mot 80-90% av lønna si. Vi mange som er i yrke kor fleirtalet ikkje står i jobb til 67 år, vil få små pensjonar. Veldig små, og jo yngre vi er, jo verre blir det. Ein som er fødd i 1980 og som er utsliten ved 62 år, risikerer å få under 45% av lønna i pensjon, og då er tenestepensjon inkludert. Til samanlikning gir dagens ordning gir oss tenestepensjonar på 66% av lønna, seier Folkvord.

– Det er heilt klart at dei offentlige tenestepensjonsordningane må endrast, det har diverre den usosiale pensjonsreforma sørga for. Men det er stor forskjell på endring og rasing. Det er som viss du kjøper deg ein ny hjørnesofa for å erstatte den gamle tosetaren. Du skjønner at du må ommøblere litt på stova for å få den nye sofaen på plass, men det er vel ingen som tenker at det er en god idé å brenne ned heile huset? Regjeringas forslag til ny offentlig tenestepensjon, svarar til å brenne ned heile huset, seier ho.

Kva er hensikta med desse endringane?

– Regjeringa seier dei vil tilpasse tenestepensjonane til folketrygda, og då er det jo interessant å spørje om kvifor det er så viktig. Regjeringa er faktisk klare for å auke utgiftene til offentlige pensjonar med inntil 7,5 % viss dei kan få gjennom endringane sine. Ein viktig grunn til at dei vil ha desse endringane, er at dei vil presse folk til å jobbe lengst mogleg, uavhengig av om helsa held, seier pensjonsaktivisten.

Nesten alle tapar

Ifølge Gudrun Høverstad, som òg er aktivist i Forsvar offentlig pensjon, vil dei fleste i offentlig sektor tape på endringa.

– Viss påslagsmodellen som regjeringa ønsker går gjennom vil det gå ut over alle uføre, alle med særaldersgrense, alle som går av med AFP før dei er 66 år, alle som har mindre enn 40 års oppteningstid og alle som har mykje høgare

Pensjonsaktivist: Jorunn Folkvord. Foto: Utdanningsforbundet.

Pensjonsaktivist: Gudrun Høverstad. Foto: Rødt Nytt.

sluttlønn enn gjennomsnittslønn, seier ho.

– Offentlig tenestepensjon er òg omfatta av to av dei kraftigaste sparetiltaka i pensjonsreforma, levealdersjustering og underregulering av laupande pensjon. Levealdersjustering vil sei at kvart årskull må arbeide litt lenger enn førre årskull for å få same pensjonsnivå. I praksis er det innført en automatisk heving av pensjonsalderen, utan at det har vore ein del av debatten. Men, vi veit jo at det er store forskjellar i levealder i dette landet, mellom anna knytt til yrke. Folk lever og døyr etter klasse, seier Høverstad.

Kvinnene tapar mest

– Kvinnene er i fleirtal i offentlig sektor, mange arbeider deltid og har ofte lav lønn. Det er òg mange som har høg utdanning og som difor kjem seinare ut i arbeidslivet. Mange har òg særaldersgrenser. Dessutan, og det er viktig – om lag 40 % av kvinnene og i underkant av 30 % av mennene er uføre før dei når pensjonsalder. Vi ser at fleirtalet går over til alderspensjon som ufør eller ved særaldersgrense. Det betyr at grunnlaget som no blir forhandla om angår eit mindretal av medlemmane.

Høverstad set det heile i perspektiv:

– Ein som arbeider til han er 70 vil få omtrent dobbelt så mykje i alderspensjon som ho som må gje seg ved 62. Pensjonsreforma er laga av menn med høg lønn for menn med høg lønn.

Motstand: Fra markering mot ACER utafor Stortinget 23. januar. Foto: Nei til EU.

ENERGIPOLITIKK

Tiril Vold Hansen tirilvoldhansen@gmail.com

Flere partier, fagbevegelsen og Nei til EU protesterer nå mot ACER. De ukjente bokstavene skjuler en agenda om å overstyre produksjon og forbruk av energi, med konsekvenser for norsk suverenitet, demokrati, industri og folk flest.

– ACER er EUs energibyrå. Det forklarer Benedikte Pryneid Hansen, tidligere nestleder i Nei til EU og nåværende partisekretær i Rødt.

– Det er en institusjon med svært utvidet myndighet som skal gi råd til EUs organer, bidra til å lage nytt regelverk på området, være et overvåkingsorgan og ha håndhevings- og vedtaksmyndighet. Det er altså et mektig byrå som kan gripe inn i nasjonal styring og kontroll med energiproduksjon og -forbruk.

ACER er med andre ord et EU-organ som kan overstyre norsk energipolitikk, og det gjør Hansen bekymret.

– Ved en tilslutning vil vi måtte gi fra oss demokratisk styring av kraftpolitikken. Altså gi fra oss styringa av et samfunnsområde som har gitt oss industrialiseringa, som sikrer mange viktige arbeidsplasser, er viktig for distriktene, og gir inntekter til kommunene og miljøvennlig produksjon av aluminium.

Et suverenitetsspørsmål

Tilslutning til energiunionen og ACER vil videre ha konsekvenser for norsk suverenitet.

– En tilslutning vil innebære overføring av myndighet til et internasjonalt organ hvor Norge ikke har stemmerett. Det vil bety at vi mister suverenitet over norsk energipolitikk, advarer Hansen.

I De Factos rapport om ACER legges det vekt på at energiunionen vil være i kontinuerlig utvikling, noe som betyr at den energipolitikken man eventuelt slutter seg til i år kan endre seg over tid uten av vi har noe innflytelse over disse endringene. Det hører til historien at regjeringens vurdering om å gå inn for tilslutning er kritisert fra de rådende jusmiljøene i Norge for å ikke behandles som nettopp en suverenitetsavståelse.

Hansen trekker også fram konsekvensene for industri og forbrukere.

Partisekretær i Rødt: Benedikte Pryneid Hansen. Foto: André Løyning.

– Økte kraftpriser betyr nedlegging av store deler av norsk industri, tap av mange arbeidsplasser og økt sentralisering. Det er tilgangen til billig og fornybar kraft som har gjort at vi har bygd opp mye industri i Norge. Med ACER kan vi også se en økning i kraftpriser for vanlige forbrukere. ACER-tilslutningen vil bety dyrere strøm fordi EUs markedsregler innebærer prisutjevning. Norge kan dermed komme til å oppleve en helomveltning, fra å være et av landene med lavest strømpris til å være et av de med høyest strømpris. Dette vil både medføre dyrere strømpriser for vanlige folk og at norsk industri mister et av sine viktigste konkurransefortrinn. Dermed settes også mange arbeidsplasser på spill. Bruk av Statsnetts overskudd til å redusere nettleia til deg og meg kan dessuten bli ulovlig med EUs regelverk, og det er verdt å merke seg at disse reduksjonene i dag utgjør 135 millioner kroner årlig i snitt.

Folkelig motstand

Dette er bakgrunnen for at Rødt jobber aktivt både lokalt og nasjonalt for å forhindre en tilslutning til energibyrået.

– Rødt-folk over hele landet er aktive i fagbevegelsen, i Nei til EU og i andre kamporganisasjoner som jobber for å beholde demokratisk kontroll over krafta i Norge, forteller Hansen.

– Vi er med på aksjoner og kampanjer for å spre kunnskap og bygge opp folkelig motstand. I tillegg jobber vi sammen med SV og Sp på Stortinget for å kreve at saken behandles etter Grunnlovens paragraf 115 om suverenitetsavståelse. ACER-tilhengerne har med andre ord ingen lett jobb i vente – og kampen er bare så vidt i gang.

Ivrer for hele stillinger: Linda Forsvik og Synne Bjørbæk. Foto: Rødt Bodø.

Lykkes i kampen mot ufrivillig deltid

ARBEIDSLIV

Brage Aronsen brage@roedt.no

I Bodø er Rødt med på å sikre at flere som ønsker det får full stilling. Et nytt pilotprosjekt viser gode resultater.

– Retten til faste hele stillinger og et trygt arbeidsliv er viktig for å oppnå likestilling, sier Rødts varaordfører i Bodø, Synne Bjørbæk. I desember 2016 fikk samarbeidspartiene Rødt, Ap, SV, MDG og Sp flertall for at Bodø skal være en heltidskommune.

– Da ble på mange måter grunnsteinen lagt, forteller Bjørbæk. Siden da har arbeidet med heltidskultur fått høy prioritet. Det ble laget framdriftsplan og oppretta arbeidsgrupper som skulle se på hvordan en kunne organisere bemanninga på en bedre måte. De har fått ganske frie rammer. Tillitsvalgte og ansatte har gjort en stor jobb for å få dette til.

– Det har vært viktig for oss å endre en hel kultur, ikke bare sette i gang et prosjekt som blir lagt i skuffen etter ei stund, sier Bjørbæk. Hvert år går 4000 nyutdannede sykepleiere ut i arbeidslivet. En undersøkelse utført av Sykepleierforbundet viser at bare én av fem får full fast stilling. Statistikken er ikke bedre blant helsefagarbeidere. Linda Forsvik, som er gruppeleder for Rødt i Bodø og sykepleier mener tallene er nedslående.

– Jeg kjenner ingen som tar ei utdanning som hjelpepleier eller sykepleier for lommepenger og korte arbeidsuker. Kommunene har et ansvar for å gå foran for å sikre ordna arbeidsforhold også for de som jobber i kvinneedominerte yrker.

Gjennomsnittlig slutter arbeidstakere som jobber skift i helse og omsorg når de er 53 år, fordi de er utslitte. Økt grunnbemanning og heltidsstillinger har imidlertid gitt dramatisk nedgang i sykefravær og vikarinnleie mange steder.

– Lykkes vi med å innføre en heltidskultur i hele kommunen gjennom økt grunnbemanning kan det bety at mange av de som tidligere har jobbet såkalt frivillig deltid greier å jobbe full stilling, og stå lengre i jobb. Det vil i tilfelle være en liten likestillingsrevolusjon sier Forsvik.

I februar kunne Bodø kommune feire oppstarten av flere pilotprosjekter på heltidskultur. På Sølvsuper helse- og velferdssenter vil 25 ansatte heretter jobbe full stilling, mot 18 tidligere. I hjemmetjenesten sentrum har 10 personer økt sin stilling til 100 %, og ytterligere to er på vei. På Vollsletta, en ny omsorgsbolig med 23 årsverk, har man klart å få 18 fulle stillinger og gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 85 %.

– Dette er fabelaktig jobba av tillitsvalgte og ansatte. Kvinner som jobber i kommunen skal kunne forsørge seg selv, ta opp boliglån og få en anstendig pensjon. Heltidskultur er derfor en av våre fremste politiske prioriteringer. Vi gleder oss til dette rulles ut i hele kommunen, sier Bjørbæk.

Taper terreng: Under halvparten av norske arbeidstakere er organisert. Foto: Brage Aronsen.

Flertall for Rødt-forslag om økt fagorganisering

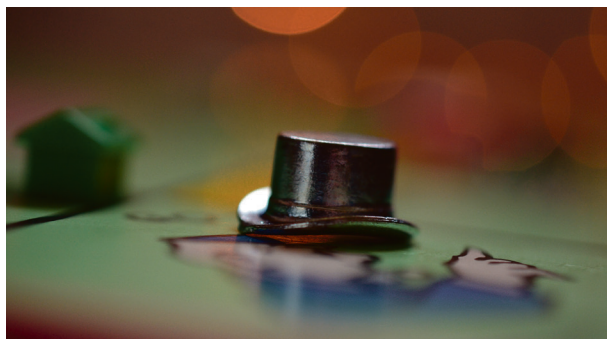
Regjeringa skal fremme forslag for Stortinget som kan bidra til økt organisasjonsgrad i arbeidslivet. Det fikk Rødt flertall for på Stortinget onsdag 31. januar. Forslaget var en reaksjon på at regjeringa i sin Jeløya-erklæring «anerkjenner at mange velger å ikke være organisert i fagforeninger».

– Regjeringa har sådd tvil ved verdien av høy andel fagorganiserte. Derfor er det viktig at Stortingets flertall nå har ryddet den tvilen av veien, med et vedtak som slår fast at det er viktig at folk organiserer seg og ber regjeringa gjøre mer for å øke organisasjonsgraden, sier Rødt-leder Bjørnar Moxnes.

– Dette viser at Venstre vil få det vanskeligere enn de har trodd når de vil svekke fagbevegelsen og arbeidstakernes rettigheter, sier Moxnes, som kaller partiet fagforeningsfiendtlig.

– I en situasjon der under halvparten av arbeidstakerne er organisert, er det viktigere enn noen gang med politiske tiltak som bidrar til fagorganisering. Nå tvinger vi regjeringa til å legge fram politiske tiltak som bidrar til det, sier han.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Øker: Forskjellene mellom de rike og folk flest blir større. Foto: Phil Crewe/CC.

Så mye øker forskjellene

Tall fra Teknisk beregningsutvalg viser at de ti prosentene med lavest lønn har hatt en reallønnsvekst på bare 3 prosent fra 2006 til 2016. De ti prosentene med høyest lønn har hatt åtte ganger så stor lønnsvekst som de lavtlønnede i samme periode. Det skriver nettstedet Fri Fagbevegelse.

LO-nestleder Peggy Hessen Følsvik sier i en kommentar til nettstedet at «de økte lønnsforskjellene de siste årene peker mot et arbeidsliv vi ikke vil ha her i landet».

– Organisasjonsgraden faller, og den faller særlig raskt i bransjer som opplever sterk lavlønnskurranser og sosial dumping. Tariffavtalene blir i disse bransjene stadig mindre retningsgivende for lønns- og arbeidsvilkårene. Det er en skummel utvikling, sier Følsvik videre. Økningen i forskjellen i fordelinga av lønnssummen har vært på nesten 13 prosent de siste ti åra. Det viser Gini-koeffisienten, som er et mål på ulikhet. Den har økt fra 0,186 i 2006 til 0,210 i 2016, ifølge Teknisk beregningsutvalg.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Alliert: Tysklands forbundskansler Angela Merkel og Tyrkias president Recep Tayyip Erdoğan under en konferanse om konfliktløsning i 2016. Foto: World Humanitarian Summit/CC.

– Godtar regjeringa Tyrkias brudd på folkeretten?

Siden midten av januar har den kurdiske provinsen Afrin i det nordlige Syria vært under angrep fra Tyrkia. Internasjonal talsperson i Rødt, Marianne Gulli, reagerer på at regjeringa ikke vil gå ut med en klar fordømmelse av Tyrkias brudd på folkeretten.

– Dette er et alvorlig angrep på det kurdiske folkestyret, en av de sterkeste demokratiske kreftene i regionen, som var avgjørende i å drive IS ut av det nordlige Syria, sier Gulli.

Afrin-distriktet har siden 2012 vært en del av den kurdiske sjølstyrte regionen Rojava. Afrin har vært en trygg øy siden konflikten i Syria brøt ut og har vært kjent som en frihavn for interne flyktninger. De lokale myndighetene har jobbet med å bygge folkestyre med demokrati nedenfra og kvinnefrigjøring som viktige prinsipper. Den tyrkiske presidenten Recep Tayyip Erdogan sier målet med angrepet er å utrydde de venstreorienterte YPG/YPJ, styrkene som var sentrale i å drive IS ut av Nord-Syria.

– Rødt mener Tyrkias angrep er folkerettsstridig.

Internasjonal talsperson i Rødt: Marianne Gulli. Foto: André Løyning.

Det går hardt utover sivilbefolkningen, og det er fare for krigsforbrytelser. Vi har derfor stilt et skriftlig spørsmål til utenriksministeren om hun vil si ifra til Tyrkia at det er uakseptabelt å angripe et annet land, og be dem trekke seg tilbake.

– Utenriksminister Ine Eriksen Søreide ønsker tydeligvis ikke at Norges syn på det folkerettslige ved Tyrkias angrep på Syria, skal bli kjent. Hun har svart med vage formuleringer om at Norge og NATO anerkjenner at Tyrkia «kan ha legitime sikkerhetsinteresser i grenseområdene mot Syria». Hun har ikke svart på det vi har spurt om, sier Gulli.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

I front for å ta tjenester tilbake

I Kragerø har det politiske flertallet tatt tilbake flere tjenester som tidligere har vært privatisert. Det skaper økt forutsigbarhet – og det lønner seg, forteller Rødts varaordfører Charlotte Therkelsen Sætersdal.

– Vi lovet Kragerø en ny retning før valget og rekommunalisering er en del av den naturlige kursen for et flertall bestående av et sterkt Rødt, AP, SV og MDG. Behovet for privatisering som regjeringen forfekter er velferdsprofitørenes behov, ikke innbyggernes, sier Sætersdal til Rødt Nytt. Da RenoNorden gikk konkurs, var Kragerø en av de første kommunene til å ta tjenesten tilbake i egen regi. Det fikk støtte også fra høyresida.

– Da vi rekommunaliserte avfallshåndteringen vår var tallenes tale klar; det lønte seg. Høyresiden baserer sin politikk på regnestykker, og i det tilfellet falt det heldig ut.

Hvilke andre fordeler er det med å drive selv framfor å sette tjenestene ut på anbud?

– Man har bedre oversikt over tjenestene som leveres, man kan følge pengestrømmen og påse at innbyggernes penger faktisk blir brukt

Varaordfører: Charlotte Therkelsen Sætersdal. Foto: Marius Sætersdal.

til best mulig tjenester og ikke tas ut i profit, arbeidstakernes arbeids- og pensjonsvilkår er velordnede og ikke minst beholder og øker man kompetansen i kommunen.

– Jeg vil råde lokalpolitikere i andre kommuner til å utfordre administrasjonen på økonomien i anbudene. Mange tjenester har vært anbudsutsatt i så mange år at man har glemt å regne på det. En metode kan være å foreslå egen regi som innsparingstiltak i budsjettforslag. Det får høyresiden til å våkne og kan avstedkomme morsomme debatter, sier Sætersdal.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Tryvann: Kombinasjonen fyll og kvinnefiendtlig kultur skaper mange uheldige situasjoner i russetiden. Foto: Scanpix.

RØD UNGDOM FEMINISME

Snorre Log Skage snorre@sosialisme.no

I kjølvannet av #metoo lanserer Rød Ungdom til våren en kampanje for en feministisk russefeiring.

Snart kommer våren til å smelte vekk snøen og et like sikkert vårtegn som fuglesang er når det dukker opp ungdommer i karakteristiske kjeledresser. Men russefeiringen har alltid vært kontroversiell og russekulturen har lenge måttet tåle kritikk for å være ekskluderende. Generalsekretær i Rød Ungdom, Anja Tørnes Brekke forteller om Rød Ungdoms kommende russekampanje:

– Vi skal ikke være moraliserende eller dømme folk som har lyst til å feire og få ut litt frustrasjon etter tre år med kjip høyreskole. Men det er mange som faller utenfor russetiden, ofte på grunn av økonomiske grunner, men særlig på grunn av den kjipe ukulturen som omfavner det hele. Det er mye humor på bekostninger av jenter som forsterker de destruktive kjønnsrollene vi har i samfunnet.

Tar oppgjør med kvinnefiendtlig kultur

Som et motsvar skal Rød Ungdom skape et konkret tilbud som gjør at folk lettere kan ta del av russefeiringen og bekjempe ukulturen som ofte er forbundet med russetiden.

– Det er en del kjipe russelåter og russeknuter der ute, sier Tørnes Brekke.

– Men vi ønsker ikke å skape et falskt skille mellom å måtte ta del i ukulturen eller være utelatt for feiringen av fullført videregående, det forsterker bare følelsen av utenforskap. Når det ikke er noe alternativ så må vi skape det selv. Du skal ikke droppe å være russ men kunne være russ på dine egne premisser og ikke på premissene til to historisk sett kjipe selskaper.

Selskapene Tørnes Brekke referer til er Russeservice og Russedress.no, to store selskaper som har nærmest monopol på russefeiringen i Norge. De står for salg av russeklær og arrangerer landstrekk og andre russestevner. Tørnes Brekke legger til at selskapene har forbedret seg de siste årene, men det er fortsatt

Generalsekretær i Rød Ungdom: Anja Ariel Tørnes Brekke. Foto: Anne Valeur.

en lang vei igjen. Hun trekker særlig fram russemerker og knuteregler med mannssjåvinistisk og kvinnefiendtlig innretning.

– En del russeknuter fremmer en kultur som kan sette en del ungdommer i farlige situasjoner spesielt med tanke på alkohol og seksualitet

Feministisk russefeiring

Selv om aksjonen har vært planlagt i en god stund så har den fått en større driv på grunn av #metoo-kampanjen. Det har vært flere voldtekter ved russestevnene, og Tørnes Brekke legger til at det er trolig store mørketall.

– Det er mye alkohol og usikre situasjoner. Derfor er det så viktig å skape bevissthet rundt det å sette grenser og å klare å feire uten å ødelegge livene til noen.

En del av kampanjen består i å lansere en nettside som tilbyr alternative russeknuter og russemerker som ikke skal være halvnakne jenter. Tørnes Brekke legger til at ønsket er å skape en feministisk russebevegelse der Rød Ungdom-medlemmer over hele landet skal være gode foregangsfolk. Slik at de kan vise at man kan være russ på egne premisser.

– Nettsiden skal ha en underskriftskampanje der folk kan skrive under på at de er feminist-russ i år. Det er viktig for oss at dette ikke blir en boikott av russefeiringen, men heller en mulighet til å feire russetiden på en annen måte, og på sikt endre kulturen rundt russetiden.

Ny leder i Oslo Rød Ungdom: Vilde Aubell. Foto: Privat.

– Viktig at vi ikke lar #metoo dø ut

RØD UNGDOM FEMINISME

Snorre Log Skage snorre@sosialisme.no

Nyvalgt leder av Oslo Rød Ungdom, Vilde Aubell mener det er viktig å fortsatt markere kvinnedagen, og at unge jenter organiserer seg for å jobbe sammen mot skjønnhetstyranni og pornokultur.

Vilde Aubell er seksten år og kommer fra Grünerløkka. Hun er klar til å ta fatt i det nye vervet som leder for fylkesstyret i Oslo Rød Ungdom. Hun forteller selv at det som fikk henne engasjert i politikken var ønsket om en human asylpolitikk og et oppgjør med krigspolitikken.

– Jeg har alltid tenkt at det å først bombe eller ødelegge noens hjem for å så ikke hjelpe dem med å få livet på plass igjen er uetisk og forferdelig.

Hennes første store arrangement som nyvalgt leder blir åttende mars og Vilde ser fram til den store kampdagen som har betydd mye for henne.

– Jeg gikk selv mye i både første mai og åttende mars-tog sammen med moren min, men de siste årene før jeg ble medlem pleide jeg å se på alle de kule folka som gikk med Rød Ungdom og ønsket at jeg var en av dem.

Åttende mars er en viktig kampdag for hennes generasjon. Aubell trekker spesielt fram kampen mot pornokulturen og skjønnhetstyranniet som noe dagens ungdom kjemper daglig mot. Derfor mener hun det er viktig at nettopp disse sakene blir tatt opp under kvinnedagen.

– Jeg synes også det er veldig viktig at vi ikke lar #metoo-kampanjen dø ut. Det er viktig at vi ivaretar kampen som et bevis på hvor omfattende seksuell trakassering er.

Selv om kvinnedagen er en kampdag så er Aubell klar for en feiring av de seirene som kvinnebevegelsen har vunnet og hun forteller ivrig om den nye tradisjonen om felles samling og feiring av kvinnedagen på Rød Ungdoms kontor. Arrangementet er åpent for alle ungdommer som ønsker å komme og hun forteller med et bredt smil at det blir kake, sang og musikk.

– Det er jo det som er så gøy med dagen, når folk samler seg og det blir topp stemning med kamprop, sang, håndplakater og masse kule feminister.

Etter åttende mars skal Aubell stå i bresjen for å ivareta den aktivistiske tradisjonen i Oslo Rød Ungdom, Rød Ungdoms største lokallag.

– Vi skal gjennomføre enda flere aksjoner framover enn det vi har fått til de seneste årene. Med Listhaug og Trump så er det ikke tiden for å sitte stille. Vi må være mer synlige i møte med høyrepolitikken.

ANNONSE:

POPVENSTRE

Lørdag 23. juni i Kubaparken i Oslo

Popvenstre er en festival for grasrota, for de sosiale bevegelsene og for kultur som vil noe – en politisk møteplass der protokoll og pulverkaffe er bytta ut med parkhygge og gitarforsterkere.

Lørdag 23. juni fyller vi Kubaparken med debatter, bokbad, konserter og andre kulturinnslag.

Billetter og mer informasjon på popvenstre.no

HVA SKJER?

3. - 4. mars
LANDSMØTE I ATTAC
Frivillighetshuset, Oslo. attac.no

16. - 18. mars
LANDSMØTE I RØD UNGDOM
Oslo. rodungdom.no

16. - 18. mars
LANDSMØTE I PALESTINAKOMITEEN
Frivillighetshuset, Oslo.
palestinakomiteen.no

6. - 8. april
LOS STUDENT- OG UNGDOMSKONFERANSE
Sørmarka. lo.no

23. juni
POPVENSTRE
Kubaparken, Oslo. popvenstre.no

7. - 12. august
RØD UNGDOMS SOMMERLEIR
Utøya. rodungdom.no

Tips oss om aktuelle arrangementer!
Send en e-post til brage@roedt.no.

ANNONSE:

Få med deg siste nummer av Gnist!

SKOLE:

Har venstresida noe mer å by på enn varm lunsj og økt lærertetthet?

Abonner på Gnist
100 kr for et år

Send mail til
gnist@marxisme.no
for bestilling.

Eller kjøp nummeret
på www.marxisme.no

ANNONSE:

80 år siden sist!

Andre bok av Karl Marx' Kapitalen er nå oversatt til norsk av Harald Minken. Forlaget Rødt! sin nye, norske utgave er mer komplett og lettere å lese.

E-bok: 200,-

Hardcover: 445,-

Flere bøker på www.marxisme.no/forlaget

ANNONSE:

Støtt Rødts
økonomi

BLI RØDREV

Blir du Rødrev betaler du medlemskontingenten i Rødt månedlig. Det betyr mye for å sikre Rødt en stabil økonomi.

Du velger selv hvor mye du vil betale hver måned. De fleste Rødrever betaler 150-200 kroner i måneden, men det er ingen øvre grense. En tredjedel av månedlig sum går til Rødt sentralt. Resten går til lokallaget, og du er med på å støtte opp om lokal politisk aktivitet.

Kom i gang på roedt.no/rodreven.

Bli medlem i Rødt!

Send sms med kodeord **Rødt + Navn og adresse** til 2434 eller se roedt.no/innmelding

fb.me/roedt

[@raudt](https://twitter.com/raudt)

[@stemroedt](https://www.instagram.com/stemroedt)

Følg oss i sosiale medier for å **oppdage** mer om Rødt, få **sva**r på det du lurar på og **dele** med vennene dine.

